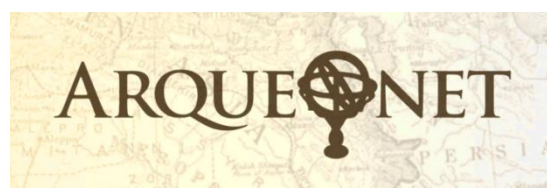

Curs
Grans batalles de la història (III)
Curs 2021-2022

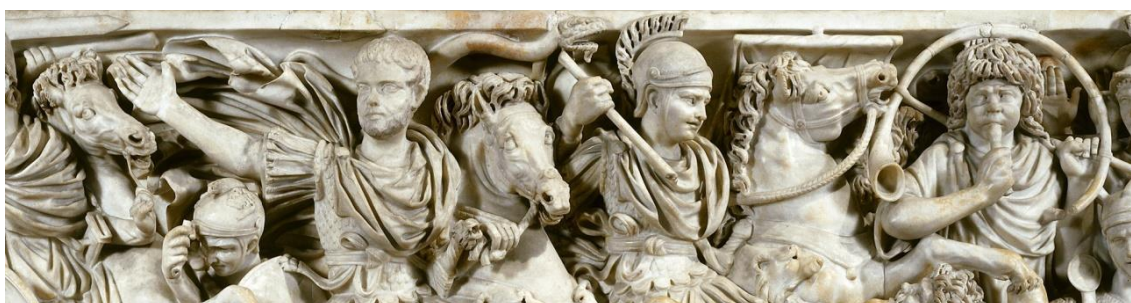
**Les grans batalles i accions militars
de l'imperi romà**

Online

Índex

Presentació	3
Organització	4
Metodologia	4
Professorat.....	5
Coordinador.....	5
Classes ordinàries. Calendari i horari	5
Activitats complementàries.....	5
Modalitats i lloc d'impartició	6
Opcions, preus i formes de pagament	6
Procés de preinscripció i matriculació	7
Programa del curs	8

Presentació

En l'època de l'Imperi trobem tres fases històriques ben definides que presenten marcs geopolítics, campanyes i batalles representatives. És una època fascinant, en la qual l'exèrcit va tenir un destacat paper, fins a l'extrem que alguns generals van arribar a emperadors. A més a més, es produïren canvis socio-polítics i en la manera de lluitar que afectaren notablement les estructures de les forces armades romanes.

En el decurs d'aquells segles hi va haver una fase d'ofensiva amb l'evident paradigma del govern de l'emperador Trajà que dirigí la màxima expansió territorial gràcies a la conquesta de la Dàcia a Europa central i a inicials victòries contra els perses sassànides a Orient. Abans i després d'aquell gloriós moment, hi hagueren les rebel·lions de jueus que motivaren interessants accions guerreres, a Jerusalem i Massada, i una cruel repressió per part de Roma que provocaria una diàspora. Les guerres marcomanes, que van tenir lloc en temps de l'emperador Marc Aureli van implicar l'inici d'una fase defensiva quan tot un seguit de pobles germànics van travessar les fronteres amb intenció d'arribar a Itàlia, la qual cosa va provocar que els vells fantasmes de la invasió forània tornessin a sorgir. Van ser anys de pestes, batalles, pactes i neguits fins que finalment Roma va poder estabilitzar la situació a les fronteres, però s'agreujà la política interior amb la pujada al tron de Còmmode. Aquesta fase històrica acabaria amb les victòries de Septimi Sever sobre els parts a Mesopotàmia i contra un exèrcit romà comandant pel senador Albinus a Lió.

La coneguda com a crisi del segle III tindria com a protagonistes tot un seguit d'homes que venien de l'estament militar. Alguns d'ells arribarien a emperadors i, val a dir, que no tots tindrien una plàcida mort. Entre els emperadors que cal subratllar per la seva procedència militar o els fets bèlics que protagonitzaren podem assenyalar a Valerià, el qual seria derrotat per les tropes perses de Sapor I a Mesopotàmia, i les fonts històriques no es posen d'acord sobre quina va ser la seva fi. En aquells temps la part més occidental de l'Imperi s'independitzà sota el govern d'un general anomenat Pòstum i es produïren invasions de gots, alamans i vàndals. Emperadors com Galiè, Claudi II i Aurelià van haver de fer front a aquella panoràmica amb progressives victòries i recuperacions territorials. En temps d'Aurelià la reunificació es completà i fou conquerit el regne de Palmira, la reina del qual, Zenòbia, seria exhibida pels carrers de Roma. Aquesta fase s'acabaria en temps de Dioclecià i la famosa Tetrarquia. Es van succeir campanyes contra diferents pobles germànics i una expedició contra rebels a Egipte, molt important en aquella època la signatura d'una pau duradera amb els perses sassànides.

L'última fase va estar caracteritzada per divisions territorials, enfrontaments civils, invasions de pobles germànics i una creixent feblesa institucional. L'exèrcit comptà cada vegada més amb aliats i mercenaris foranis que, en ocasions, van demostrar ser de poc fiar. La batalla del Pont Milvi, gran victòria de Constantí, porta una destacada càrrega simbòlica pel món cristià. Més de mig segle més tard, Valent, l'emperador d'Orient, moriria amb bona part dels seus soldats a la batalla d'Adrianòpolis, que l'enfrontà al rei germànic Fritigern, acció que implicà el definitiu cant de cigne de la legió romana. Tot i el paper de certa rellevància de Teodosi, els últims temps del que quedava de l'Imperi foren protagonitzats per cabdills d'origen germànic: Alaric arribaria a saquejar Roma i Teodoric tindria un paper important en la política itàlica. Es

produïren revoltes i invasions. Les accions per a intentar frenar a Àtila als Camps Catalàunics amb un exèrcit comandat pel general Flavius Aecius i la trobada de l'invasor amb el papa Lleó tingueren rellevància en uns moments de declivi que acabaria quan Odoacre, cabdill dels hèruls, va treure la corona a Ròmul Augústul. S'obriria així un període d'enfrontament entre dirigents que comandaven tropes germàniques que en el seu moment havien servit als interessos imperials.

Organització

El curs està organitzat en tres mòduls:

- Les últimes campanyes d'expansió més enllà de les fronteres: les guerres de l'Alt Imperi
- La crisi del segle III i la restauració del potencial militar de l'Imperi romà (235-305)
- La davallada d'un Imperi dessagnat per les guerres internes: les guerres del Baix Imperi (305-476)

Cada mòdul consta d'un determinat número classes ordinàries fins a un total de 22, cada un d'una hora i mitja de durada a càrrec de reconeguts especialistes en cada àrea temàtica i una activitat complementària (sortida, màster-class...) a càrrec d'algun professor convidat.

El curs està muntat de forma totalment modular, de manera que es pot cursar tot de forma conjunta o per mòduls de forma independent. Podeu trobar les diferents opcions a l'apartat 'Programa del curs'

Cada assignatura comptarà amb una material didàctic format per un dossier i les presentacions en PDF que es projectaran a classe, a les quals es podrà accedir a partir d'una clau que es donarà un cop feta la inscripció. Aquests materials es penjaran setmanalment el dia de la classe al Campus Virtual d'Arqueonet.

Aquells que ho desitgin, a final de curs poden optar a un diploma d'assistència d'acord amb el tipus de curs que hagin realitzat

Metodologia

El curs es basarà en sessions que no pretenen ser tan sols classes ordinàries teòriques, sinó una aplicació pràctica d'allò que es vagi aprenent amb la participació activa de l'alumnat. Per això, els alumnes disposaran d'un dossier que, per un costat, els servirà de suport a les classes i, per l'altre, els oferirà les eines i els instruments necessaris per ampliar la informació obtinguda en les sessions presencials i poder així aportar opinions i idees al curs, generant debat i enriquint els coneixements de tothom.

Professorat

Javier Martínez Babón

Llicenciat en Egiptologia per la Eberhart-Karls Universität de Tübingen
Dr. en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Carles Buenacasa Pérez

Dr. en Història Antiga i Professor Agregat al Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona (UB).

Coordinador

Prof. Felip Masó Ferrer

Mail: arqueonet@arqueonet.net

Tfn.: 667 013 352

Classes ordinàries. Calendari i horari

Mòduls	Professorat	Calendari
Mòdul 1: Les últimes campanyes d'expansió més enllà de les fronteres: les guerres de l'Alt Imperi	Dr. Carles Buenacasa	Els divendres, del 15 d'octubre al 26 de novembre de 2021, de 18h a 19.30h
Mòdul 2: La crisi del segle III i la restauració del potencial militar de l'Imperi romà (235-305)	Dr. Javier Martínez Babón	Els divendres, del 10 de desembre de 2021 al 21 de gener de 2022, de 18h a 19.30h (el 24 i 31 de desembre no hi ha classes)
Mòdul 3: La davallada d'un Imperi dessagnat per les guerres internes: les guerres del Baix Imperi (305-476)	Dr. Carles Buenacasa Dr. Javier Martínez Babón	Els divendres, del 4 de febrer al 8 d'abril de 2022, de 18h a 19.30h

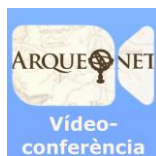
Activitats complementàries

Les activitats complementàries s'aniran programant durant el curs i us les anirem anunciant a mesura que estiguin preparades.

Els alumnes que cursin com a mínim un mòdul del curs podran assistir a aquestes activitats amb un descompte del 10% i amb dret preferent d'inscripció.

Modalitats i lloc d'impartició

Aquest curs s'impartirà exclusivament en modalitat **online** (videoconferència en directe).

Després de cada sessió, les persones inscrites podran visualitzar de nou la gravació, ja que facilitarem l'enllaç per tenir-hi accés. **L'enllaç serà facilitat entre un i tres dies després de la classe.**

Opcions, preus i formes de pagament

Els preus són el mateixos tant si es fa en la modalitat presencial com si es fa en la modalitat online.

Curs complet

Preus i terminis de pagament					
Opció	Preu	Terminis			
		Matrícula (1er T)	2on T.	3er T.	4rt T.
		Set-Oct 2021	(fi nov 2021)	(fi gen 2022)	(fi mar 2022)
Curs complet	350 €	140 €	70 €	70 €	70 €

Mòduls solts i sessions soltes

Mòdul	Títol mòdul	Sessions	Preu
Mòdul 1	Les últimes campanyes d'expansió més enllà de les fronteres: les guerres de l'Alt Imperi	7	125 €
Mòdul 2	La crisi del segle III i la restauració del potencial militar de l'Imperi romà (235-305)	5	95 €
Mòdul 3	La davallada d'un Imperi dessagnat per les guerres internes: les guerres del Baix Imperi (305-476)	10	175 €

Els pagaments dels mòduls es realitzen de forma íntegra, sense terminis.

Preu sessions soltes: 18 €

Procés de preinscripció i matriculació

Preinscripció

Podeu fer preinscripció per qualsevol de les següents vies:

1. Per correu electrònic: enviar un missatge a l'adreça arqueonet@arqueonet.net especificant la següent informació:

- Títol del missatge: "Inscripció al curs Grans batalles de la història (III) 2021-2022"
- Indicar la modalitat d'inscripció:
 - Inscripció al curs complet
 - Inscripció a mòduls o sessions independents: indicar quins/es
- Dades de cada participant que s'inscriu: nom i cognoms, adreça postal completa, adreça electrònica i telèfon de contacte

2. Per la pàgina web d'Arqueonet, a través de l'enllaç següent:

http://www.arqueonet.net/cat_contacte.html

Complimentar els camps de dades personals indicats a la pàgina web i, en el camp "Missatge", especificar la següent informació:

- En primer lloc incloure el text "Inscripció al curs Grans batalles de la història (III) 2021-2022"
- Indicar la modalitat d'inscripció:
 - Inscripció al curs complet
 - Inscripció a mòduls o sessions independents: indicar quins/es

3. Per telèfon: la preinscripció també es podrà fer per telèfon, als números 937423014 o 667013352.

4. Presencialment: a Arqueonet, carrer Sepúlveda 79 – 08015 Barcelona, de dilluns a dijous de 10h a 14h i de 16h a 20h

Un cop feta la preinscripció, Arqueonet enviarà un mail confirmant la recepció la mateixa.

Un cop feta la preinscripció, Arqueonet enviarà un mail confirmant la recepció la mateixa. Les places s'adjudicaran per estricta ordre d'arribada de les sol·licituds.

Matriculació

Quan s'assoleixi el nombre mínim d'assistents, Arqueonet ho comunicarà a tots els preinscrits i llavors s'iniciaran els passos per formalitzar la matrícula. En aquell moment comunicarem les vies per a poder-la realitzar.

Nota referent al nombre d'inscripcions

En cas de que no s'assoleixi el nombre mínim d'inscripcions, el curs no es podrà dur a terme.

Programa del curs

Mòdul 1: Les últimes campanyes d'expansió més enllà de les fronteres: les guerres de l'Alt Imperi

Durada del mòdul: els divendres, del 15 d'octubre al 26 de novembre de 2021

Professor: Dr. Carles Buenacasa Pérez

Sessions: 7

- 1.- Vespasià i la primera guerra jueva (66-73)
- 2.- El problema dels dacis: les derrotes de Domicià i la primera guerra dàcica de Trajà (101-102)
- 3.- El pont sobre el Danubi i la segona guerra dàcica (105-106)
- 4.- Les darreres conteses de Trajà: la guerra pàrtica i la segona guerra jueva (115-117)
- 5.- Bar Kokhevà i la tercera guerra jueva (132-135): l'expulsió dels jueus de Palestina
- 6.- Marc Aureli i la campanya danubiana: les guerres marcomanes (166-180)
- 7.- L'any dels cinc emperadors: les victòries de Septimi Sever a Issos i a Lió (193-197)

Mòdul 2: La crisi del segle III i la restauració del potencial militar de l'Imperi romà (235-305)

Durada del mòdul: els divendres, del 10 de desembre de 2021 al 21 de gener de 2022 (el 24 i 31 de desembre no hi ha classes)

Professor: Dr. Javier Martínez Babón

Sessions: 5

1. Primers enfrontaments amb l'Imperi Persa Sassànida: Gordià III i la dramàtica mort de Valerià a Carres (260)
2. Les conseqüències de la guerra gòtica (248-253): les reformes militars de Gal·liè (260-268) i la victòria de Claudi II (268-269)
3. Aurelià (270-275): la conquesta de Palmira i la reunificació de l'Imperi romà
4. Dioclecià (284-305) i el paquet de reformes militars impulsat per la Tetrarquia
5. Les victòries militars de la Tetrarquia: adéu al legionari, ave al genet cuirassat!

Mòdul 3: La davallada d'un Imperi dessagnat per les guerres internes: les guerres del Baix Imperi (305-476)

Durada del mòdul: els divendres, del 4 de febrer al 8 d'abril de 2022

Professors: Dr. Carles Buenacasa (sessions 1-5) i Dr. Javier Martínez Babón (sessions 6-10)

Sessions: 10

1. La victòria de Constantí I al Pont Milvi (312) i els fonaments de l'Imperi cristià
2. La reunificació de l'Imperi romà a mans de Constantí I: Les batalles de Cíbales (314/316) i Adrianòpolis (324) contra Licini I
3. Constanci II: la batalla de Mursa (351) i les guerres amb els perses

4. Julià l'Apòstata: els triomfs a les Gàl·lies i Pèrsia d'un emperador que ningú mai no esperava veure regnar
5. El desastre d'Adrianòpoli (378): la derrota de la qual els romans mai no es van recuperar
6. Teodosi I i la victòria del riu Frigid (394): la mort oficial del paganisme a l'Imperi romà
7. Alaric I i el saqueig de Roma del 410: les peripècies dels visigots a Occident
8. El cant del cigne d'un imperi en crisi: la derrota d'Àtila als Camps Catalàunics (451)
9. 476: la conquesta de Ravenna per Odoacre i la deposició de l'emperador Ròmul Augústul
10. Epíleg: any 493: la derrota d'Odoacre i la fundació del regne ostrogot de Teodoric el Gran